

BEZMİÂLEM VALİDE SULTAN KÜLTÜREL MİRASI PROJESİ

2018 yılı İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) Mali Destek Programları kapsamında yapılan proje başvurularında kabul edilen 89 proje içerisinde, Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Genel Sekreterliği ve bağlı idari birimleri ile alanındaki uzman akademisyenlerden oluşan ekip tarafından Yenilikçi ve Yaratıcı Mali Destek Programı (YMP) dalında başvuru yapılan “Bezmiâlem Valide Sultan Kültürel Mirası” projesi kabul alarak, inovasyon lideri İstanbul için değerli bir projeye imza atılmış olup 2020 yılında proje başarı ile tamamlanmıştır.

Şekil 1. Proje Süreçleri

Proje yazma ve proje başvuru süreçlerindeki detaylı ve titiz çalışmaların sonucunda hazırlanan ve kabul alan proje, Vakıflar İstanbul 1. Bölge Müdürlüğü ortaklığı ile Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Rektörlüğü tarafından yürütülmüştür.

Proje yürütücüsü olarak Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Genel Sekreteri Sayın Dr. Zeynep GÖRMEZOĞLU ve proje eş yürütücüsü olarak Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Rümeyza KAZANCIOĞLU önderliğinde başlayan Bezmiâlem Valide Sultan Kültürel Mirası Projesi'nin genel amacı, tarihe mal olan hizmetleriyle en önemli vakıf kadın örneği olan Bezmiâlem Valide Sultan hakkında toplumsal bilinç oluşturmak ve gerçekleştirmiş olduğu vakıf hizmetleri ile İstanbul'un belleğini oluşturan değerlerin bilinerek sürekliliğinin sağlanması konusunda farkındalık yaratmaktır. Diğer önemli amaçları ise, Bezmiâlem Valide Sultan ve o döneme ait çeşitli orijinal eserlerin ve dijital görüntülerin tek bir çatı altında toplanarak Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi kültürel belleğinin oluşturulması, proje kapsamındaki kültürel mirasın, yenilikçi yöntem ve uygulamalar ile bilgi iletişim araçlarıyla herkesin kullanıma açarak fırsat eşitliği yaratmak, kültürel mirası erişilebilir ve sürdürülebilir hale getirmek ve ülkemizdeki arşiv, kütüphane ve müzelerde bulunan yazılı, basılı, sayısal ve görsel kültürel miras ürünlerinin uzun dönemli korunması (arşivlenmesi, restorasyon ve konservasyonu), sayısal ortama aktarılması ve kolay çevrim içi erişimini sağlamaktır.

Projenin hedef kitlesi; akademisyenler, lisans, yüksek lisans, doktora, ön lisans ve Erasmus öğrencileri, yerli ve yabancı özel araştırmacılar, ülke genelinde basılı ve yazılı kültür varlıklarının ve tarihi mirasın korunması, bilgi-belge yönetimi, arşivcilik, kütüphanecilik, müzecilik, Osmanlı ve Türk tarihi ile ilgili kamu ve özel kurum/kuruluşlarda çalışan meslek grupları, Osmanlı ve Türk tarihi basta olmak üzere, tarih, kültür ve eğitim sektöründeki kişiler ve iş birliğinde olunan kurum ve kuruluşlardır.

Toplam bütçesi 1.641.250 TL olan ve 18 ay süren proje, proje yürütücüsü, proje eş yürütücüsü, proje koordinatörü ve proje koordinatör yardımcısı gözetiminde ve koordinasyonunda titizlikle yürütülmüştür. Proje ekibinde yer alan proje akademik danışmanları, proje uzmanı, proje araştırmacıları ve bilgi teknolojileri uzmanlarının detaylı ve planlı çalışmaları ile proje başarı ile tamamlanmıştır. Proje ekibi ile birlikte Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Yapı İşleri Direktörlüğü, Üniversite Satın Alma Müdürlüğü, Mali İşler Direktörlüğü, Kütüphane ve

Dokümantasyon Direktörlüğü ve Kurumsal İletişim Direktörlüğü birimleri de projeye destek olmuşlardır.

Proje süresince, proje ofisinin hazırlanması, teknik şartname ve satın alma süreçleri, belge ve materyal araştırılması ve toplanması, proje bellek portalı hazırlanması, basılı kaynakların ve eserlerin sayısallaştırılması ve sistem entegrasyonları, kataloglama, transkripsiyon ve çeviri süreçleri, koleksiyona ait sergi alanı kurulması, Kültür Bakanlığı'na bağlı koleksiyonerlik belgesi alınması, konservasyon işlemleri, çeşitli kültürel miras etkinlikleri ve eğitimler gerçekleştirilmesi ve projedeki konulara ait yayınlar çıkarılması gerçekleştirilen iş süreçleri arasında yer almıştır. Projede gerçekleştirilen tüm faaliyetler, İSTKA Proje Uygulama Rehberi, İSTKA Satın Alma Rehberi ve İSTKA Görünürlük Usul ve Esasları Rehberindeki esaslara ve İSTKA ile imzalanan sözleşme maddelerine uyularak gerçekleştirilmiştir.

Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi bünyesinde sahip olunan 65 adet eski harfli basma kitap ve 1 adet el yazması toplam 66 adet tarihi kitap, 59 adet orijinal hastane kayıt defteri ve 25 sayfalık Vakıf Guraba Hastanesi'ne ait tarihi albümden toplamda 58.250 sayfa sayısallaştırılarak sayısal ortama aktarılmıştır. Ayrıca Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi eser koleksiyonuna ait toplam 155 tarihi eserin farklı açılardan 750 poz görüntüsü stüdyo ortamında çekilerek sayısallaştırılmıştır.

Proje kapsamında, projeye konu olan bilgi ve belgeleri araştırmak için 51 kurum ile iletişime geçilmiş olup, bu kurumlardan 11 tanesi ile proje yürütücüsü, proje eş yürütücüsü ve proje koordinatörünün çalışmaları ile gerçekleşen çeşitli protokol, sözleşme ve anlaşmalar sağlanmıştır. Anlaşmalar gereğince Bezmiâlem Valide Sultan Kültürel Miras Projesi ile birlikte oluşturulan arşivin sürdürülebilir olması esas alınmıştır.

Proje web sayfası üzerinden araştırmacılara açık olması amacıyla, Bezmiâlem Valide Sultan ve o döneme ait farklı kurumlarda bulunan ve araştırmalar sonunda tespit edilen 39.607 adet sayısal görüntü Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivi Başkanlığı'ndan iş birliği kapsamında ve 91.345 adet sayısal görüntü ise Süleymaniye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı'ndan protokol kapsamında temin edilmiştir.

Tüm bu çalışmalar esnasında, proje görünürlük faaliyetleri kapsamında projenin konusunu içeren birçok eğitim, etkinlik (sergiler, atölyeler ve seminerler) gerçekleştirilmiştir. Düzenlenen etkinlikler dışında, ayrıca projeye katkı sağlayacağı düşünülen birçok etkinliğe de katılım sağlanarak, proje hakkında yararlı bilgiler edinilmiştir. Bunlarla birlikte projenin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla koleksiyon geliştirme ve yararlandırma çalışmaları devam etmektedir.

Proje süresi boyunca, hem Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi bünyesinde hem de farklı kurumlarda, projenin amaçlarına uygun konularda toplamda 5 sergi, 7 kültürel etkinlik ve 7 eğitim düzenlenmiştir.

Proje kapsamında elde edilen somut çıktılar aşağıdaki gibidir:

- Bezmiâlem Valide Sultan ve Vakıflarının Dijital Arşivi/Proje Bellek Portalı
- Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Koleksiyonu Sergi Alanı
- 2 adet basılı kitap (Bezmiâlem Valide Sultan Vakfiyeleri ve Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Koleksiyonu Sergi Kataloğu)
- Kültürel Miras etkinlikleri (atölye, sempozyum, konferans, seminer, sergi) (12 adet)
- Eğitimler (7 adet)
- Sürekli dijital sergiler (Led ekranlar ve Kiosklar)
- Proje çalışma prosedürü (Proje Dokümanı)

Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi, Bezmiâlem Valide Sultan Kültürel Mirası projesini gerçekleştirmekle; kurucusu Bezmiâlem Valide Sultan'ın yaşadığı dönem ve bıraktığı hayır eserleriyle ilgili birçok yazılı, basılı, sayısal ve görsel kaynakları çeşitli arşiv, kütüphane ve müzelerden derleyip Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi'nde tek bir çatı altında toplamıştır. Bu birikim Bezmiâlem Valide Sultan'ın vakıfları ile kültürel mirasının İstanbul'a yaptığı katkılara dikkat çekmek, hastane tarihi hakkındaki araştırmalara yol göstermek amacıyla, yenilikçi yöntemler ve bilgi iletişim araçlarıyla erişime açılmıştır.

Geniş vizyon ve güçlü bir ekiple, büyük bir heyecan, fedakarlık ve yoğun emekler ışığında gerçekleşen bu projenin, tüm araştırmacılara faydalı ve hayırlı olması dileklerimizle.